

Vlaanderen
is erfgoed

Opheffingsdossier

Hof van Riemen: uitbreiding omgeving

in Heist-op-den-Berg

Cultuurhistorisch landschap

Agentschap
Onroerend
Erfgoed

Opheffingsdossier:

Hof van Riemen: uitbreiding omgeving, Heist-op-den-Berg,
Paul Van Roosbroecklaan- cultuurhistorisch landschap
(gedeeltelijke opheffing)

INHOUDELIJK DOSSIER

Dossiernummer: 4.001/12014/102.1

31/05/2022

INHOUDSTAFEL

1.	Beschrijvend gedeelte	4
1.1.	Situering	5
1.2.	Historisch overzicht	5
1.3.	Historiek van het beschermings- en beheersdossier (1977- heden).....	5
1.4.	Fysieke toestand van het onroerend goed	7
2.	Evaluerend gedeelte	7
2.1.	Evaluatie van de gedeeltelijke opheffing van de bescherming.....	7
2.2.	Registratie van de erfgoedwaarden die verloren gaan	7
2.3.	Motivering van de afbakening van de gedeeltelijke opheffing	8
2.4.	Juridische toestand.....	8
2.4.1.	Adres en kadaster	8
2.4.2.	Onroerend Erfgoed	8
2.4.3.	Omgeving	9
2.4.4.	Natuur en bos.....	9
3.	Bronnen	9
4.	Bijlagen bij het inhoudelijk dossier	10
4.1.	Omgevingsplan	10
4.2.	Fotobijlage	10
4.3.	Documentatie	10

1. BESCHRIJVEND GEDEELTE

Dit is het inhoudelijk dossier bij het opheffingsbesluit van '[Hof van Riemen: uitbreiding omgeving](#)' in Heist-op-den-Berg. De gedeeltelijke opheffing van de bescherming kadert in de herziening van het beschermde erfgoedbestand, zoals ingeschreven in de Beleidsnota Onroerend Erfgoed (2019-2024) van minister Matthias Diependaele.

De bescherming van 'Hof van Riemen: uitbreiding omgeving' werd onderzocht in het project 'Aangetaste en verdwenen beschermingen' (2020-2021)¹. Hierin zijn beschermingen onderzocht van bouwkundig, houtig en landschappelijk erfgoed met een twijfelachtige fysieke toestand. Het onderzoek had een drieledige bedoeling:

- Nagaan wat de huidige fysieke toestand van het beschermde erfgoedobject is en in hoeverre het nog beantwoordt aan de toestand waarin het werd beschermd
- Achterhalen welke de oorzaken zijn van eventuele veranderingen
- Een beslissing nemen over de bescherming van het erfgoedobject

Op basis van dit onderzoek zijn 44 volledige en 1 gedeeltelijke opheffing van beschermingen toegevoegd aan de beschermingskalender 2022, evenals 3 wijzigingen van beschermingen van verplaatst erfgoed.

Deze opheffingen en wijzigingen worden gefaseerd uitgevoerd. Het eerste pakket dat hier wordt voorgelegd bevat beschermd bouwkundig en landschappelijk erfgoed waarvan de erfgoedwaarden onherstelbaar aangetast zijn door

- een ernstige (onvrijwillige) aantasting of calamiteit
- werken die vergund zijn door het agentschap Onroerend Erfgoed of zijn voorgangers

Voor vier dossiers in dit eerste pakket wordt de opheffing of wijziging van de bescherming voorgesteld omdat het beschermde onroerend goed met toelating van het agentschap Onroerend Erfgoed of zijn rechtsvoorgangers verplaatst werd en

- het beschermde onroerend goed op de nieuwe locatie opnieuw beschermd werd. De bescherming op de oorspronkelijke locatie wordt om die reden opgeheven.
- de verplaatsing noodzaakt een wijziging van het oorspronkelijk beschermingsbesluit. Het beschermingsbesluit wordt aangepast in functie van een bescherming op de nieuwe locatie.

Hierna volgen nog twee pakketten:

- bouwkundig en landschappelijk erfgoed waarvan de toestand problematisch was op het moment van bescherming
- bouwkundig erfgoed dat gesloopt is

Dit dossier heeft de gedeeltelijke opheffing van het in 1977 beschermde cultuurhistorisch landschap '[Hof van Riemen: uitbreiding omgeving](#)' in Heist-op-den-Berg tot doel. In 1976 en 1977 werd het Hof van Riemen beschermd, eerst als [monument](#), met daaraan gekoppeld een [cultuurhistorisch landschap](#) (omgeving van 5,3 ha) en uiteindelijk gevolgd door een [uitbreiding](#) (8,2 ha). Het is enkel deze laatste bescherming die gedeeltelijk wordt opgeheven. De opheffing heeft enkel betrekking op het verkavelde gedeelte binnen het beschermd cultuurhistorisch landschap.

Worden niet opgeheven:

- de beschermde dreef
- alle beschermde percelen die deel uitmaken van het [beheerplan](#) uit 2015 genaamd 'Heist-op-den-Berg - Omgeving Hof van Riemen', met uitzondering van de smalle stroken zonder erfgoedwaarde langs de Paul Van Roosbroecklaan.

---

¹ Voor meer informatie over dit onderzoeksproject verwijzen we naar het online onderzoeksrapport '[Beschermd, beschadigd, verdwenen. Onderzoek en evaluatie van ernstig aangetast en verdwenen beschermd erfgoed](#)'

De gedeeltelijke opheffing betekent een inkrimping van de bescherming uit 1977 van 8,2 ha tot 2,4 ha.

1.1. Situering

Het beschermde cultuurhistorische landschap '[Hof van Riemen: uitbreiding omgeving](#)' bevindt zich in de bewoonde kern van Heist-op-den-Berg, noord van de Orshagenstraat (zie fig. 1 en 2 van bijlage 4-3).

1.2. Historisch overzicht

Het hof van Riemen is een ensemble van een laatmiddeleeuws hof op een omgrachte site in combinatie met landgoederen en een dreef, als overblijfsel van de verbindingsweg tussen het hof en de dorpskern van Heist-op-den-Berg. Het was de zetel van de heerlijkheid Riemen, tevens de verblijfplaats van de heer van Riemen. De oudst bekende vermelding toont aan dat het in oorsprong een leengoed was, zeker sinds de 15de eeuw door een lokale heer in leen gehouden van de hertog van Brabant. Bij het leengoed hoorde ook grondbezit. In die periode bestond het uit 23 ha akkers, beemden, bos en graslanden. Vermoedelijk vormden deze goederen geen aaneengesloten gebied. Het was gebruikelijk dat bezittingen geografisch soms ver uit elkaar lagen.

Wat omvatten de beschermingen in 1976-1977?

Het Hof van Riemen zoals het in 1976-1977 werd beschermd, bestond uit het hof, de gebouwen, de ringgracht, de omliggende percelen ten zuiden van de Orshagenstraat, het Gastveld ten noorden van de Orshagenstraat dat met een bosrand aan de oost- en de noordkant was afgescheiden en een noord-zuid georiënteerde historische dreef, die het Hof van Riemen met de Lostraat verbond en die dus voor de ontsluiting van de site met de woonkern in Heist-op-den Berg zorgde. Op het moment van de bescherming lag op het tracé van de huidige Paul van Roosbroecklaan een voetweg uit het laatste kwart van de 19de eeuw.

De totale oppervlakte voor beide beschermingen uit 1976-1977 bedroeg 14 ha. Op het ogenblik van de bescherming was de omgeving en in het bijzonder het Gastveld bij het Hof van Riemen onbebouwd.

1.3. Historiek van het beschermings- en beheersdossier (1977- heden)

- 1976: bescherming als monument en landschap

Op 9 juli 1976 werden het Hof van Riemen als monument en de onmiddellijke omgeving als landschap beschermd omwille van het algemeen belang (zie figuren 1 en 2 van bijlage 4-3).

- 1977: uitbreiding van de bescherming, rekening houdend met een mogelijke verkaveling op het Gastveld

Op 27 mei 1977 breidde de bescherming rond het Hof van Riemen uit met een gedeelte ten noorden van de Orshagenstraat (gebaseerd op de esthetische waarde). Kern van deze bescherming was de historische beukendreef, aangevuld met de akkers van het Gastveld. Deze uitbreiding vervolledigde de bescherming tot een samenhangend geheel van een hof met een agrarisch landschap daarrond. In 1970 werd een BPA voor de ruime omgeving rond het Hof van Riemen goedgekeurd². Dat BPA plande de ontwikkeling van een verkaveling op het Gastveld, dat voor de gegroepeerde bouw van volkswoningen werd bestemd. Eveneens nieuw voorzag het BPA de aanleg van een 17,5 meter brede weg (op de plannen Gemeentestraat genoemd) zuid van de verkaveling Gastveld. De historische dreef, een strook van 20m langs de dreef, de akkers ten noorden van de Orshagenstraat en de omgeving rond het Hof van Riemen kregen parkgebied als bestemming. De perimeter

---

² Onroerend Erfgoed Antwerpen, Lopend archief, Heist-op-den-Berg, Hof van Riemen.

van het beschermde landschap omvatte in 1977 ook het Gastveld, dat toen nog niet bebouwd was, maar hield tegelijk ook rekening met de geplande verkaveling. Het beschermingsbesluit uit 1977 vermeldt immers een uitzondering op de toelatingsplichten (artikel 2) voor de percelen van het Gastveld. Daardoor had de bescherming de facto geen impact op toekomstige bebouwing. Enkel een strook van 20m vanaf de as van de dreef viel wel onder de toelatingsplichten. Die was uitdrukkelijk bedoeld om de dreef te vrijwaren.

- 1991: gunstig advies voor de verkaveling Gastveld

In 1991 geeft het toenmalige bestuur voor Monumenten en Landschapszorg groen licht voor de verkaveling op het Gastveld, die eerder voor advies was voorgelegd. Het voorgaande jaar had het bestuur het voorontwerp van verkavelingsplan al gunstig geadviseerd, op voorwaarde dat "de graslandbegroeiing langsheen de dreef zou blijven bestaan of dat alleszins deze zone open blijft". Dit verklaart de strookvormige percelen langs de dreef in de huidige verkaveling. Het bestuur kon overeenkomstig het beschermingsbesluit akkoord gaan met het plan, omdat "het visuele aspect van de toegangsdreef naar het Hof van Riemen toe, in een open landelijke omgeving voldoende bewaard blijft". Het bestuur zette dus in op het goede behoud van de dreef en de esthetische waarde van het ensemble met het Hof van Riemen. De goedkeuring van de verkaveling impliceerde ook de sloop van de woning, die rond het midden van de 20ste eeuw op het Gastveld was gebouwd.

- 1995 realisatie van de verkaveling

De aanleg van de wegen en infrastructuur doorheen de verkaveling Gastveld is voltooid en de eerste woningen in de verkaveling zijn gebouwd. Tot 2000 ging de verdere opvulling van de verkaveling door. Daardoor verdween ook de bosrand op de oost- en noordrand van het Gastveld.

- 1997 dreef wordt een dubbele dreef

De gemeente die inmiddels eigenaar is geworden van de dreef en de 20m brede stroken aan weerszijden, plant de aanleg van een tweede bomenrij langs de buitenzijde van de dreef. Ondanks de bezorgdheid over de vitaliteit van de eerste bomenrij, waarbij nogal wat tak- en boomsterfte werd vastgesteld, verschijnt een nieuwe rij jonge boompjes langs weerszijden van de dreef. Daardoor herstelt de gemeente de dubbele beukendreef, die ook al op de Ferrariskaart zichtbaar is.

- 1998: aanleg weg doorheen het beschermd landschap

De sterke uitbreiding van de bebouwing in Heist-op-den-Berg deed ook de nood aan nieuwe weginfrastructuur ontstaan. In 1998 werd een belangrijke weg in het gebied doorgetrokken: de Paul Van Roosbroecklaan (Gemeentestraat genoemd in het BPA van 1970). In 1996 was hiervoor het verkavelingsplan goedgekeurd. Deze nieuwe weg doorsneed de dreef van het Hof van Riemen (figuur 4 van bijlage 4-3). Voorheen lag het goed vrij geïsoleerd. Maar in de jaren 1990 verdwenen steeds meer bomenrijen en deden nieuwe aansluitingen op het wegennet het Hof van Riemen verweven geraken met de verstedelijkte omgeving van Heist-op-den-Berg.

- 2000 BPA Hof van Riemen wijziging 2 (goedgekeurd bij MB op 17 mei 2000)

Het vroegere BPA wordt o.a. uitgebreid met 3tal ha woongebied en zeer kleine deeltjes agrarisch gebied, streeft verdichting van een woongebied na. Aan de bestemming voor het beschermde Hof van Riemen en de dreef verandert het BPA als dusdanig niets. Het blijft een zone voor openbaar groen/parkzone (art. 21). Voor de verkaveling Gastveld voorziet het BPA woongerelateerde bestemmingen.

- 2015 goedkeuring beheerplan

In 2015 wordt het definitieve beheerplan voor de omgeving van het Hof van Riemen goedgekeurd³. Daarbij worden de hoofddreef, de boomgaard en waterput als ZEN-erfgoed erkend. Enkel de percelen in eigendom van de gemeente zijn in het beheerplan opgenomen.

1.4. Fysieke toestand van het onroerend goed

De huidige fysieke toestand van het onroerend goed waarvoor dit opheffingsdossier wordt opgemaakt is vastgesteld tijdens een of meerdere plaatsbezoeken op 4 maart 2022. De fysieke toestand is op dat moment fotografisch gedocumenteerd. Deze registratie is als bijlage bij het ministerieel besluit gevoegd en geeft een beeld van de toestand van het onroerend goed op het moment van de opheffing.

Een groot deel van het in 1977 beschermde open landschap is nu bebouwd, verkaveld en met wegen doorsneden. De bosrand of bomenrijen op de grens van het beschermde landschap zijn daardoor ook verdwenen. De in 1998 nieuw aangelegde Paul Van Roosbroecklaan gaat dwars doorheen het beschermde landschap en 'overschrijft' een oudere voetweg.

Wel behouden zijn de dreef van het Hof van Riemen en de onbebouwde percelen tussen de Orshagenstraat en de Paul van Roosbroecklaan. Dit gedeelte blijft buiten de opheffing omdat de landschappelijke erfgoedwaarden hier wel nog behouden zijn. Zij vormen een onbebouwde, groene ruimte in een voor het overige verstedelijkte omgeving.

2. EVALUEREND GEDEELTE

2.1. Evaluatie van de gedeeltelijke opheffing van de bescherming

De esthetische waarde is de erfgoedwaarde op grond waarvan het cultuurhistorische landschap '[Hof van Riemen: uitbreiding omgeving](#)' is beschermd. Door de realisatie van de geplande verkaveling tussen 1995 en 2000 is de nog grotendeels open, onbebouwde omgeving van het Gastveld in het beschermde landschap onherstelbaar aangetast. Dit impliceert het verlies van oppervlakte van het gevrijwaarde landschap rond het Hof van Riemen. De erfgoedwaarden, erfgoedkenmerken en erfgoedelementen zijn ter hoogte van de verkaveling in het Gastveld en de aanleg van de nieuwe weg (Paul Van Roosbroecklaan) onherstelbaar verloren.

Het esthetische geheel in de omgeving van het Hof van Riemen is in oppervlakte verminderd, maar niet geheel verloren gegaan. De gebouwen vormen samen met de beeldbepalende historische dreef en de open, onbebouwde ruimte tussen de Orshagenstraat en de Paul van Roosbroecklaan nog altijd een esthetisch ensemble. De dubbele bruine beukendreef geeft kleur en structuur aan het landschap en legt de verbinding met de gebouwen van het Hof van Riemen, van waaruit de dreef vertrekt.

2.2. Registratie van de erfgoedwaarden die verloren gaan

De erfgoedwaarde van het esthetisch geheel rond het Hof van Riemen en omgeving, en meer bepaald ter hoogte van het Gastveld en de Paul Van Roosbroecklaan, is al in 1995-2000 verloren gegaan. De fotoregistratie en documentatiebijlage bij dit opheffingsdossier gelden als registratie van de verloren gegane erfgoedwaarde. Er zijn bijgevolg geen bijkomende maatregelen vereist voor registratie van de erfgoedwaarden.

---

³ Dienst Duurzaam Milieu- en Natuurbeleid 2015: Beheersplan Hof van Riemen, in opdracht van het gemeentebestuur van Heist-op-den-Berg. Provincie Antwerpen, <https://plannen.onroenderfgoed.be/plannen/166> (geraadpleegd op 28 januari 2022).

2.3. Motivering van de afbakening van de gedeeltelijke opheffing

De bescherming als cultuurhistorisch landschap van 'Hof van Riemen: uitbreiding omgeving' wordt gedeeltelijk opgeheven. De kadastrale percelen gevat door de opheffing zijn opgenomen in artikel 2 van het ministerieel besluit. Tussen het ogenblik van de bescherming in 1977 en nu wijzigden de kadastrale percelen. Op de plannen als bijlagen bij het ministerieel besluit tot gedeeltelijke opheffing wordt duidelijk aangegeven welk gedeelte wordt opgeheven en welk deel behouden blijft. Het plan bij het oorspronkelijke beschermingsbesluit zal worden vervangen door een nieuw plan, waar de op te heffen percelen uit de afbakening zijn gehaald.

De opheffing is beperkt tot het gedeelte dat door de verkaveling Gastveld, de verkavelingsplannen van 1991 en 1996 en door de aanleg van de Paul Van Roosbroecklaan geen erfgoedwaarde meer heeft en onherroepelijk is aangetast. De twee smalle stroken langs de Paul Van Roosbroecklaan (559n7 en 559p7) worden eveneens opgeheven. Bij de inrichting van de weg werden hierop jonge bruine beuken aangeplant. Omdat ze geen erfgoedwaarde hebben -zo staat het ook in het beheerplan (kaart 18)- horen ze bij het op te heffen gedeelte.

2.4. Juridische toestand

2.4.1. Adres en kadaster

Het beschermd cultuurhistorische landschap '[Hof van Riemen: uitbreiding omgeving](#)' bevindt zich in Heist-op-den-Berg, noord van de Orshagenstraat.

De kadastrale gegevens van het beschermd onroerend goed wijzigden ten opzichte van het ogenblik van bescherming. In 1977 vermeldt het beschermingsbesluit de percelen onder Heist-op-den-Berg, sectie K, de perceelnummers 556, 556/2, 557a, 557/2, 559 Y2 en 560. Vandaag worden deze percelen kadastraal aangeduid als: 555G (deel), 556/2E, 556/2G, 556/2H, 556A (deel), 557/2A, 557/2B, 557B, 557G (deel), 557M, 558D2 (deel), 558E2 (deel), 558F2 (deel), 558G2 (deel), 559A7, 559A8, 559B6, 559B7, 559B8, 559C5, 559C6, 559C7, 559D5, 559D6, 559D7, 559/E5, 559/E6, 559F5, 559F7, 559G5, 559G6, 559G7, 559H5, 559H6, 559H7, 559K5, 559K6, 559K7, 559L5, 559L6, 559L7, 559M5, 559M6, 559M7, 559N5, 559N6, 559N7, 559P5, 559P6, 559P7, 559R6, 559S5, 559S6, 559S7, 559T6, 559T7, 559V6, 559V7, 559W5, 559W6, 559W7, 559X4, 559X5, 559X6, 559X7, 559Y5, 559Y6, 559Z4, 559Z5, 559Z6, 560A en deel uitmakend van het openbaar domein.

2.4.2. Onroerend Erfgoed

Op het omgevingsplan in bijlage bij dit dossier zijn de beschermingen opgenomen die in de buurt liggen van het onroerend goed waar dit opheffingsdossier over gaat:

- Hof van Riemen met toegangspoort en brug
  - o Beschermd als monument:
<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/5741>
  - o Vastgesteld als bouwkundig erfgoed
<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/107091>
- Hof van Riemen: omgeving (cultuurhistorisch landschap)
<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/5755>
- Hof van Riemen: uitbreiding omgeving (cultuurhistorisch landschap)
<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/5766>

Beheerplan goedgekeurd in 2015 <https://id.erfgoed.net/plannen/166>

Vastgesteld erfgoed in de onmiddellijke omgeving:

- Hof van Riemen <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/107091>
- Dorpswoning <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/107077>
- Dorpswoning <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/107097>

Opheffingsdossier: Hof van Riemen: uitbreiding omgeving, cultuurhistorisch landschap

- Langgestrekte hoeve <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/106949>
- Burgerwoning <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/107096>
- Neoclassistisch herenhuis <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/107098>

2.4.3. Omgeving

Volgens het BPA "Hof van Riemen wijziging 2", goedgekeurd in 2000, ligt de nieuwe afbakening geheel in zone voor openbaar groen en parkzone: <https://dsi.omgeving.vlaanderen.be/fiche-detail/f71c629f-6e08-4088-8c85-81417d74fa21>. Het verkavelde gedeelte Gastveld kreeg verschillende bestemmingen:

- Zone voor publieke ruimte (geel/wit)
- Zone voor wegenis (geel)
- Zone voor tuinen (groen)
- Zone voor vrijstaande gebouwen en gekoppelde woningen (oranje)
- Zone voor gegroepeerde bebouwing (rood)

2.4.4. Natuur en bos

De op te heffen percelen vallen niet onder een vogel- of habitatrictlijngebied. Evenmin vallen ze onder de bescherming van een Vlaams natuurreserveaat. Wel ligt de opheffing binnen de ruime perimeter van het soortenbeschermingsprogramma voor de [zomertortel](#). De opheffing conformeert zich aan de huidige situatie, die al verschillende jaren bestaat.

3. BRONNEN

Orthofoto 1969-1979: Nationaal Geografisch Instituut, Orthofoto mozaïek 1969-1979: luchtfoto 1971_B22R_1288, schaal 1:20.000, [Cartesius](#) [online], http://www.ngi.be/cartesius/images/air/1971_B22R_1228.jpg (geraadpleegd op 20 januari 2022).

Orthofoto 1995: Nationaal Geografisch Instituut, Orthofoto mozaïek van België 1995, schaal 1:20000, [Cartesius](#) [online], <http://www.cartesius.be/geoportal/catalog/search/resource/details.page?uuid=%7B7B6B8E180-A71B-4347-835E-4B4BF49BF629%7D> (geraadpleegd op 20 januari 2022).

Orthofoto 1998: Nationaal Geografisch Instituut, Luchtfoto 1998 B2 1101: Heist-op-den-Berg en de Netevallei, [Cartesius.be](#), http://www.ngi.be/cartesius/images/air/1998_B2_1101.jpg (geraadpleegd op 20 januari 2022).

Onroerend Erfgoed Antwerpen, Archief beschermings- en beheersdossiers A 0677: Hof van Riemen: omgeving en uitbreiding omgeving, 1977.

UGent beeldbank: Heyst-op-den-Berg. Hof van Riemen. Voorkant, eind 19e-begin 20e eeuw, foto L. Van den Broeck, <https://lib.ugent.be/catalog/rug01:001011898> (geraadpleegd op 28 januari 2022).

Heist-op-den-Berg, BPA Hof van Riemen wijziging 2, gemeentelijke website <https://www.heist-op-den-berg.be/bpa-hof-van-riemen-wijziging-2> (geraadpleegd op 27 januari 2022).

Vlaamse overheid, Algemeen Beleidsdomein Omgeving, Archief: BPA Hof van Riemen wijziging 1 volledig, <https://archieff-algemeen.omgeving.vlaanderen.be/xmlui/handle/acd/213692> (geraadpleegd op 27 januari 2022).

Dienst Duurzaam Milieu- en Natuurbeleid 2015: Beheersplan Hof van Riemen, in opdracht van het gemeentebestuur van Heist-op-den-Berg. Provincie Antwerpen, <https://plannen.onroerenderfgoed.be/plannen/166> (geraadpleegd op 28 januari 2022).

S.N. 2019: Geschiedenis van het Hof van Riemen, [Open Monumentendag Hof van Riemen](#) (geraadpleegd op 20 januari 2022).

VAN LANGENDONCK L. 1995: *Bouwhistorisch onderzoek*, onuitgegeven rapport in het kader van de restauratie van het Hof van Riemen 1996.

4. BIJLAGEN BIJ HET INHOUDELIJK DOSSIER

4.1. Omgevingsplan

4.2. Fotobijlage

De fotoregistratie van de fysieke toestand, gevoegd als bijlage bij het ministerieel besluit, bevat alle relevante foto's voor dit dossier. Er is geen afzonderlijke fotobijlage bij het dossier gevoegd.

4.3. Documentatie

De documentatie bij het inhoudelijk opheffingsdossier bevat bijkomend materiaal zoals kaarten, postkaarten, archieffoto's, bouwplannen, kadastermutaties, hoogtemodellen, e.d. dat het dossier verder onderbouwt of illustreert.